

ตอบจดหมายกรณีภิกษุวัดถ้ำนา

ขอเงินจากคฤหัสถ์เพื่อนำไปจ่ายค่าไฟของวัดที่ติดค้างชำระ ๔ เดือน

ภิกษุ คือ ผู้ที่เห็นโทษเห็นภัยของกิเลส เป็นผู้มีความละเอียดอ่อนกว่าคฤหัสถ์ สะสมอรรถาศัยใหญ่ที่จะสละทุกอย่างที่เคยติดข้อง สละหมดไม่เหลือเลย ทั้งครอบครัวยศกษัตริย์ และทรัพย์สมบัติ ไม่ผูกพันไม่ติดข้องในสิ่งเหล่านั้น เพื่อเข้าใกล้ความสงบจากกิเลส นี่คือนิยามของการเป็นภิกษุ ไม่ใช่เพื่อจุดประสงค์อื่นใดทั้งสิ้น ภิกษุทุกรูปในสมัยพุทธกาล ทุกยุคทุกสมัยต้องเคารพในพระธรรมวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ด้วยพระองค์เอง ฉะนั้น ภิกษุจึงต้องศึกษาพระธรรมวินัยด้วยความเคารพอย่างละเอียดรอบคอบจึงจะประพฤติตามพระธรรมวินัยได้ แต่ถ้าไม่มีความเข้าใจในพระธรรมวินัยก็จะประพฤติในสิ่งที่ผิด ล่วงละเมิดสิกขาบทต่างๆ ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ อย่างเช่น กรณีภิกษุรับเงินและทอง ยินดีในเงินและทอง ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย สิกขาบทที่ ๘ แห่งโกสียวรรค ว่า “อนึ่ง ภิกษุใด รับกัถิ ให้รับกัถิ ซึ่งทอง เงิน หรือ ยินดีทอง เงิน อันเขาเก็บไว้ให้ เป็นนิสัคคียปาจิตติย” แม้จะรับแต่น้อยก็ไม่พ้นจากอาบัติข้อนี้ ต้องสละเงินนั้นให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยจึงจะแสดงอาบัติ (ปลงอาบัติ) ได้ และทำให้เป็นผู้พ้นจากโทษนั้นได้ แต่ถ้าภิกษุรูปใดมีเงินและทอง รับเงินและทอง ยินดีในเงินและทองแม้ที่เขาเก็บไว้ให้เพื่อตน ไม่เห็นโทษของการล่วงละเมิดพระวินัย ภิกษุนั้นไม่ใช่ภิกษุในพระธรรมวินัย

แม้แต่ภิกษุขอเงินจากชาวบ้านก็ไม่ได้โดยประการทั้งปวง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม เพราะภิกษุจะขอสิ่งของจากคฤหัสถ์ผู้ไม่ใช่ญาติ หรือไม่ใช่บุคคลผู้ปวารณาไว้ไม่ได้ ถ้าเป็นญาติหรือเป็นบุคคลผู้ปวารณาไว้ ภิกษุจะขอได้ก็เฉพาะสิ่งของที่สมควรแก่เพศบรรพชิตเท่านั้น เช่น จีวร อาหาร เป็นต้น แต่จะขอเงินไม่ได้โดยประการทั้งปวง เพราะเงินทองเป็นวัตถุที่ไม่ควรแก่เพศบรรพชิต เงินทองเป็นเครื่องเศร้าหมองของบรรพชิต นำมาซึ่งความไม่สงบอันแสดงถึงชีวิตของคฤหัสถ์ ไม่ใช่บรรพชิต

สำหรับกรณีของวัดถ้ำนา นั้น หากภิกษุได้ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่รับและไม่ยินดีในเงินและทองตามพระวินัยบัญญัติ เป็นต้น ย่อมทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธบริษัท ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงในพหุการสูตรว่า แม้

นรนาถ ไมใช่ญาติ ไมใช่มิตร ไมใช่ลูกหนึ่งของเธอทั้งหลาย โดยที่แท้เขาต้องการผลพิเศษ โดยเข้าใจว่า สมณะเหล่านี้เป็นผู้ประพฤติชอบปฏิบัติชอบ บุญที่เราทั้งหลายทำให้สมณะเหล่านี้ จักมีผลานิสงส์มาก ดังนี้ จึงทะนุบำรุงเธอทั้งหลายด้วยปัจจัย ๔ มีจีวร เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ ภิกษุทั้งหลายก็ไม่ต้องกังวลเดือดร้อนในความเป็นอยู่แต่อย่างใด ปัญหาของวัดลำนาวนี้สมควรใช้เป็นอุทาหรณ์ เพื่อให้ภิกษุได้เข้าใจพระธรรมวินัยอย่างถูกต้อง สามารถดำรงสมณเพศอยู่ได้อย่างผาสุก และจะเป็นแบบอย่างให้แก่วัดอื่น ๆ ได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ที่บัญญัติให้ รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย

ในฐานะพุทธศาสนิกชน มุลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาเห็นสมควรที่จะให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ดังนี้

๑. ภิกษุทุกรูปทั่วประเทศต้องสละเงิน ทอง และทรัพย์สินที่ได้รับมาเป็นของส่วนตัวในระหว่างที่อยู่ในสมณเพศ ไม่ว่าจะเก็บไว้ในที่ใดก็ตาม เนื่องจากเงินทองและทรัพย์สินเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแก่เพศบรรพชิตโดยประการทั้งปวง เงินทองและทรัพย์สินส่วนที่ได้สละแล้วนี้ รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการใช้จ่ายเพื่อสาธารณประโยชน์ได้ และภิกษุที่รับเงินทองและทรัพย์สินนั้นมาก็ต้องแสดงอาบัติ จึงจะเป็นผู้ที่บริสุทธิ์ พ้นจากอาบัติในส่วนนี้ ซึ่งจะเป็นผู้ปลอดโปร่ง สามารถดำรงเพศบรรพชิตต่อไปได้ แต่ถ้าเป็นเงินทองหรือทรัพย์สินที่มีผู้ถวายให้เป็นของสงฆ์ก็ต้องจัดให้มีกฤหัสถ์หรือเณรเป็นผู้ดูแลให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยต่อไป เนื่องจากภิกษุจะยุ่งเกี่ยวหรือจัดการเรื่องทรัพย์สินเงินทองไม่ได้ และรัฐบาลหรือผู้ใดจะนำทรัพย์สินเงินทองที่มีผู้ถวายเป็นของสงฆ์ไปใช้ในกิจการอื่นไม่ได้

๒. ภิกษุรูปใดยังไม่มีคามละอาย ไม่ยอมสละเงิน ทอง และทรัพย์สินที่ได้รับมาเป็นของส่วนตัวในระหว่างที่อยู่ในสมณเพศ สมควรที่จะต้องลาสิกขา เพราะไม่ใช่ภิกษุในพระธรรมวินัย

การที่พุทธบริษัทกล่าวตามพระธรรมวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ดีแล้ว นั้น ไม่ใช่อุดมการณ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด แต่ด้วยความเคารพยิ่งในพระธรรมวินัย ซึ่งทั้ง บรรพชิตและคฤหัสถ์ควรอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาและน้อมประพฤติตาม

ถ้าไม่มีใครกล่าวคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วใครจะรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด พระ ธรรมวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงจึงเป็นประโยชน์เกื้อกูลสำหรับผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษา อย่างแท้จริง ทำให้เป็นผู้มีเหตุผล ไม่ทำอะไรตามๆกันโดยไม่ได้พิจารณาในความถูกต้อง เพราะพุทธบริษัทได้อาศัยคำจริงในแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จึงมีพระองค์เป็น ที่พึ่งด้วยการตั้งใจฟังและศึกษาให้เข้าใจ จึงเกิดปัญญาความเห็นที่ถูกต้องซึ่งไม่เคยมีมาก่อน เมื่อ ปัญญาค่อยๆ เจริญขึ้นก็จะปรุงแต่งให้เกิดความคิด การกระทำและคำพูดเป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดีงาม เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น.
